

3. Бекірова Л. Є. Створення інтерактивного освітнього середовища у ВНЗ з проблеми формування готовності майбутніх вчителів початкових класів до застосування інтерактивних технологій навчання [Електронний ресурс] // Л. Є. Бекірова. — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Npdntu_pps/2011_9/bekirov.pdf
4. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н.П. Наволокова. — Х. : Вид група «Основа», 2011. — 176 с.
5. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; [головний ред. В.Г. Кремень]. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 1040 с.
6. Єремеева В.М. Використання гуманістично-орієнтованого підходу у процесі професійної підготовки майбутніх учителів / В.М. Єремеева // Проблемы освіти : наук. зб. — К. : Ін-т інновац. технологій і змісту освіти МОН України, 2015. — Вип. 85. — С. 81-85.
7. Кожевникова А.В. Формування готовності майбутнього вчителя до суб'єкт-суб'єктного управління педагогічним процесом [Рукопись]: автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04 / А.В. Кожевникова; Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. — Кіровоград, 2014. — 20 с.
8. Пехота О.М. Освітні технології: Навч.-метод. посіб. / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін. — К. : А.С.К., 2002. — 255 с.

Кожевникова А.В.

СУБЪЕКТ-СУБЪЕКТНОЕ УПРАВЛЕНИЯ

КАК ЭФФЕКТИВНАЯ ГУМАНИСТИЧЕСКИ ОРИЕНТИРОВАННАЯ ТЕХНОЛОГИЯ ОБУЧЕНИЯ И ВОСПИТАНИЯ СОИСКАТЕЛЕЙ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ

В статье рассматриваются некоторые аспекты повышения эффективности профессионально-педагогической подготовки будущих учителей. Проанализировано, что образовательная среда как сложное системное образование основывается на субъект-субъектных взаимоотношениях и ориентирует педагогическом процессе на творческое развитие каждой личности как участника этого процесса. Доказано, что эффективность субъект-субъектного управления как гуманистически ориентированной технологии обучения и воспитания студентов зависит от соблюдения многих компонентов.

Ключевые слова: гуманистически ориентированная технология, образовательная среда, педагогическая технология, субъект-субъектное взаимодействие, субъект-субъектное управление, технология.

Kozhevnikova A.

SUBJECT-SUBJECT MANAGEMENT

AS AN EFFECTIVE HUMANISTIC-ORIENTED TECHNOLOGY OF TRAINING AND EDUCATION OF SEEKERS OF HIGHER EDUCATION

The article focuses on some aspects of improving the efficiency of vocational and educational training of future teachers. Benefits of educational environment components: the subject-subject interaction, subject-subject communication and subject-subject management were analyzed. Highlight that the educational environment as a complex system formation based on subject-subject relationships and as a result educational process focused on the development of each individual as a participant in this process. Determined that the subject-subject management - a mutual influence of subjects (teacher and students) in the educational process that carried out on the basis of subject-subject interaction for spiritual and intellectual enrichment of stakeholders that is why we believe that the said activity is effective humanistic-oriented technology of training and education of students, only if the creation of educational environment based on subject-subject interaction. Highlight that there is a two-way process in the educational environment: the impact of the conditions of education on the student and the impact of the student on the conditions of education in which the educational process is implemented. It is proved that the organization of educational process on the basis of subject-subject management, subject-subject interaction and subject-subject communication, which is the basis of the educational environment, providing:

First: the creative development of the individual teacher and student, awareness of the importance of creative, humanistic needs, motivations, goals as leaders in their self-development and life manifested through self-knowledge and adequate self-esteem, self-organization, self-realization and self improvement of creative personality;

Second: the development of creative personality traits: dedication, initiative, perseverance, independence, resourcefulness, originality, organization, hard work etc;

Thirdly: desire to systematically gain new knowledge, acquire skills, use them creatively contribute to the continuous growth of creative potential.

Key words: humanistic-oriented technology, educational environment, educational technology, subject-subject interaction, subject-subject management, technology.

Подано до редакції 16.03.2016.

УДК 37.034

© 2016

Костащук О.І.

ПРОФЕСІЙНА ЧЕСТЬ ЯК ВАЖЛИВА ЯКІСТЬ ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТА ЇЇ СУТНІСНО-КОМПОНЕНТНИЙ АНАЛІЗ

У статті розкрито проблему виховання професійної честі у студентів-майбутніх учителів. Проаналізовано даний феномен через розкриття змісту понять «професія», «професійна ідентифікація». На основі аналізу функцій ціннісного ставлення змодельовано структуру професійної честі учителя, у якій виокремлено когнітивний, емоційно-ціннісний та діяльнісний компоненти.

Ключові слова: професійна честь, майбутні учителі, професійна підготовка.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Сучасне суспільство сьогодні потребує не вузьких спеціалістів – носіїв окремих виробничих функцій, а всебічно розвинених соціально активних особистостей, які мають фундаментальну наукову освіту, багату внутрішню культуру. Не дивлячись на те, що для будь-якого кваліфікованого фахівця необхідні глибокі знання, для педагогічної діяльності учителя особливо важливі професійно значущі особистісні якості.

Становлення учителя – це в першу чергу формування його як особистості і лише потім – як професійного працівника, що володіє спеціальними знаннями в певній галузі педагогічної діяльності. Не викликає сумнівів і те, що успішність професійної підготовки у вузі і майбутньої діяльності залежить від сформованості особистісних якостей студента. Це, такі якості, як доброта, чуйність, емпатія, почуття гідності та честі.

Говорячи про честь, як моральну якість особистості, вважаємо за необхідне, розкрити її ще й як якість професійно-моральної підготовки майбутнього фахівця, а саме – майбутнього учителя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Проблема виховання професійної честі є предметом вивчення як зарубіжних так і вітчизняних науковців. Визначення даного феномену є доволі неоднозначними. Так, у науковій літературі зустрічається трактування честі як: емоційно-ціннісне ставлення до себе (Н.В. Киричок); як якість професійно-моральної підготовки фахівця (І.А. Зязюн).

Ряд дослідників, зокрема, А.П. Аксьонкін, ототожнює поняття честі з гідністю, визначаючи їх як взаємопроникаючі категорії, які, здійснюючи дію на ціннісну свідомість людини, реалізуються в конкретних діях, при цьому поняття особистої гідності включене в поняття честі; воно, як і честь, розкриває відношення людини до самої себе і відношення до неї з боку суспільства, в яких виражається моральна оцінка і самооцінка людини [7, с. 19]

Формування цілей статті... Дана стаття присвячена висвітленню проблеми виховання професійної честі у студентів – майбутніх учителів.

Виклад основного матеріалу дослідження... Сучасне суспільство, як зазначалось вище, потребує учителів нової генерації, тому вищі навчальні заклади, керуючись законом раціональної організації освітнього процесу, мають спиратися на морально-етичні цінності, які покладені в основу формування змісту професійної підготовки учителя.

Учитель повинен бути людиною з високим рівнем професійної культури, яка виявляється у здатності знаходити задоволення у праці; творчій діяльності, спрямованій на формування особистості учня; оволодінні культурною спадщиною, в особистих моральних якостях. Засвоєні учителем культурні багатства втілюються в його діяльності, поведінці, у ставленні до світу та самого себе.

Важливою сутнісною характеристикою майбутнього учителя, показником успішності його діяльності, однією з провідних особистісних якостей виступає професійна честь, як складова педагогічної підготовки, що є продовженням професійного становлення та виступає суб'єктом організації власної життєвої позиції.

Задача нашого дослідження полягає в обґрунтуванні процесу виховання професійної честі майбутнього учителя в єдності соціологічного, педагогічного та етичного аспектів, орієнтуючись, при цьому, на теорію і практику навчально-виховної роботи. Лише в єдності вищезазначених аспектів, стає можливим здійснення аналізу закономірностей та специфіки виховання професійної честі фахівця. Така точка зору, перш за все, дозволяє нам, визначити професійну честь як педагогічну проблему.

Для розкриття змісту, структури професійної честі, вважаємо за потрібне провести науково-категоріальний аналіз поняття «професія».

Слово «професія» виникло у середині XVIII століття, й розглядалось як найвище, найдосконаліше творіння природи. Якщо вдатись до етимології слова «професія», то словник української мови розглядає дане поняття як рід занять, трудової діяльності, що вимагає певних знань і навичок і є для кого-небудь джерелом існування [8, с. 215].

У російському тлумачному словнику під редакцією С.І. Ожегова дефініція «професія» пояснюється як «провідний рід занять трудової діяльності». Зокрема, С.І. Ожегов виділяє три значення слова «професійний»: 1) той, хто відноситься до будь-якої професії, пов'язаний з професією; 2) той, хто відноситься до профсоюзу (застар.); 3) той, хто займається чим небудь професійно [10, с. 312].

Відповідно, бачимо, що розуміння ролі особистісної активності у професійній діяльності прослідковується вже в етимології слова «професія».

У педагогіці відсутнє єдине трактування поняття «професія», дана дефініція вживається у чотирьох значеннях, які запропонував Є.А. Климов. Отже, розглянемо трактування поняття «професія» і співставимо його з категорією «професійна честь» [5, с. 134].

Професія – це референтна група, на норми, цінності, думку якої орієнтується індивід [5, с. 140]. Фахівці у процесі

професійного спілкування розкривають цінності, норми та етику професійної поведінки, вказують на вимоги професії. Це сприяє формуванню ідеального професійного «Я», яке виступає в ролі певного еталону. Таким чином, професія задає змістовні характеристики професійної честі, тим самим забезпечуючи єдність професійної діяльності.

Професія як діяльність та область прояву дій особистості. Не тільки людина повинна прилаштуватись до професії та її вимог, але й «прилаштувати» професію до себе, своєї індивідуальності. При дотриманні даної умови, професійна діяльність може стати засобом розкриття індивідуальності людини, сприяти реалізації її потенційних можливостей. Професійну діяльність можна розглядати як засіб досягнення вершини розвитку особистісних та професійних якостей, утвердження професійної честі.

Розкривши зміст поняття «професія», співставивши його з категорією професійної честі, важливо, також, прослідкувати взаємозв'язок досліджуваного феномену з «ідентифікацією професії».

Професійна ідентифікація – це необхідна умова професійної самосвідомості особистості. Вона передбачає прийняття провідних професійних ролей, цінностей та норм, котрі спонукають особистість до ефективно практичної діяльності [9, с. 423].

Згідно з теорією Л.Б. Шнейдер, образ професії – це «уявлення людини про обрану професію та ставлення до неї» [11, с. 213].

Слід зазначити, що ці уявлення містять подвійний характер: з одного боку, вони соціальні, а з іншого – індивідуальні, так як відображають досвід конкретної людини. Уявлення про професію детермінують розвиток суб'єкта професійної діяльності. Співставлення уявлень про професію та свою роль у цій професії сприяють формуванню образу «Я» як суб'єкта професійної діяльності, розвитку професійної мотивації.

Співставлення понять честі, професії, професійної ідентифікації стає можливим у наступних діях фахівця: професія відповідає рівню зовнішньої активності, професійна честь відповідає рівню внутрішньої активності, тобто є змістовим наповненням зовнішньої професійної активності.

Здійснивши аналіз вище вказаних понять, ми зупинимось на розгляді проблеми виховання професійної честі у студентів-майбутніх учителів під час професійної підготовки. Адже саме під час навчання закладаються основи морально-етичного виховання, здійснюється професійна підготовка особистості, формуються життєві цінності та переконання, що в подальшому впливають на життєвий та професійний шлях людини.

У вищому навчальному закладі здійснюється процес формування та розвитку особистості, як майбутнього професіонала, якому, разом з професійно-важливими якостями повинно бути притаманне почуття професійної честі, як важливої складової особистісно-професійної підготовки фахівця.

Проблема виховання професійної честі розглядається у працях Н. Рудась, Н. Боритко, О. Шишмакової, К. Чорної та ін., які визначають честь як категорію моральної свідомості, що розкриває ставлення людини до самої себе і відношення до неї з боку суспільства.

Зокрема, Н. Рудась професійну честь визначає як «внутрішнє ставлення до себе як суб'єкта діалогічної взаємодії з іншими учасниками педагогічного процесу, що базується на усвідомленні своєї професійно-особистісної значущості, яка проявляється в здатності «бути потрібним іншим» учасникам діалогу [7, с. 15].

Механізмами розвитку професійної честі студентів педагогічних вищих навчальних закладів, на думку автора, є ідентифікація та ціннісно-змістові самовизначення у процесі навчання, які виробляються у ході рефлексивної взаємодії з викладачем, з одногрупниками, професійним оточенням. Така взаємодія, в свою чергу, й визначає дидактичну ситуацію виховання професійної честі майбутнього учителя.

Н. Боритко розглядає професійну честь як «основний показник сформованості виховної позиції майбутнього учителя». На думку автора, тільки сформоване почуття професійної честі може бути гарантом успішної професійної діяльності, яке не дозволить формально, «показово» ставитись до своїх професійних обов'язків у майбутньому [2, с. 73].

Результати проведеного аналізу літературних джерел, дають підстави стверджувати, що професійна честь – це складна специфічна, в той же час, інтегральна, оціночна категорія етики, «направлена з боку суспільства до особистості»; це сукупність моральних якостей та цінностей, які формують відношення особистості до себе як фахівця та впливають на стиль професійної діяльності у майбутньому [4, с. 13].

Професійна честь – це визнання громадською думкою та усвідомлення людиною своєї високої соціальної цінності та самовідданого виконання свого професійного обов'язку [4, с. 14]. Заслужити звання «людина честі» можна лише бездоганим виконанням свого обов'язку та дотримуючись вимог моральності.

Професійна честь активізує самопізнання, свідому саморегуляцію, надає нового змісту професійній діяльності, стимулює професійну самореалізацію особистості. Таким чином, професійна честь – феномен, що реалізує активність, а фахівець з почуттям професійної гідності та честі – суб'єкт професійної діяльності.

Найбільш повним визначенням даного феномену, вважаємо наступне: професійна честь – це поняття для окреслення зовнішнього, суспільного визнання особистісних та професійних якостей людини, які проявляються у повазі, славі з боку інших. Як бачимо, професійна честь пов'язана з прагненням людини отримати високу оцінку, похвалу з боку оточуючих.

Об'єктивною основою професійної честі є пряма залежність між моральним рівнем професійної спільноти і відношенням суспільства до професії. Суб'єктивна ж основа – пов'язана з готовністю фахівця діяти згідно норм, вимог обраної професії, не соромлячи «честь професії». Такого фахівця характеризує стійке позитивне ставлення з боку суспільства, яке згодом, приймає форму репутації.

Високорозвинуте усвідомлення індивідуальної честі й особистих якостей у професії учителя виділяється чітко. Якщо учителем у своєму поведінні і міжособистісних відносинах порушуються вимоги, пропонувані суспільством для ідеалу педагога, то відповідно ним демонструється зневага до професійної честі та гідності. Честь учителя – суспільна оцінка його реальних професійних якостей, що виявляються в процесі виконання ним професійних обов'язків.

Під професійною честю учителя, ми розуміємо, ціннісне уявлення про самоповагу, професійну репутацію та педагогічний авторитет (особистісне значення); певна міра поваги, що підтримується оточенням (соціальне значення), особлива лінія поведінки та вчинки, що характеризують педагога як мужнього захисника і духовного наставника вихованців (універсальне значення); віддзеркалення моральних якостей не тільки у їх поведінці та вчинках під час навчально-виховного процесу, а й надалі упродовж всього життя (культурне значення).[1, с. 178]

Для кращого усвідомлення змісту категорії «професійна честь» слід проаналізувати її структуру.

Поділяючи думку дослідників (І. Ісаєв, П. Ставський, С. Архангельський), які вказують на взаємозв'язок функцій і структури досліджуваного об'єкта та наполягають на тому, що саме через функції розкривається зміст, суті і специфіка, вважаємо за необхідне, насамперед, проаналізувати функції професійної честі учителя.

Зважаючи на те, що ми визначили професійну честь як ціннісне самоставлення, вважаємо за необхідне розглянути погляди Л. Разбєгаєвої, яка виокремила евристичну, предметно-практичну, регулятивно-нормативну, пізнавальну-прогностичну та соціально-культурну функції ціннісного ставлення, розглядаючи їх у структурі професійної підготовки учителя як «системи ціннісно-змістового ставлення до себе, своєї діяльності та діяльності інших».

Однією з провідних функцій, на думку дослідниці, є евристична, яка розкриває емоційну готовність учителя до здійснення професійної діяльності, виявляється у активності та оригінальності у вирішенні педагогічних ситуацій учителем.

Предметно-практична функція скеровує дії учителя на становлення особистості учня в межах діалогічної взаємодії, забезпечуючи, при цьому, предметний характер педагогічної діяльності. Це стає внутрішнім фактором професійної активності та впливає на соціальне визнання професії учителя.

На думку Л. Разбєгаєвої, регулятивно-нормативна функція, забезпечує якість, досконалість та цілісність професійної діяльності. Механізм функціонування честі учителя, як зазначалось раніше, пов'язаний з побудовою учителем соціально-орієнтованої системи критеріїв, норм, що регулюють його діяльність. А дана функція і забезпечує роль честі у формуванні толерантності учителя.

Наступною функцією, яку ми розглянемо, є пізнавально-прогностична. Дана функція обумовлена такими змістовими характеристиками як: 1) внутрішній характер ставлення до самого себе не лише як до особистості, але, й як до професіонала; 2) самовизначення, становлення власного образу «Я» в професії, усвідомлення власних моральних якостей; 3) виконання професійних обов'язків, осмислення своєї моральної цінності та суспільної значущості.

Соціально-культурна функція обумовлена соціальним характером честі взагалі і професійної зокрема. Культура визначає зовнішню соціальну норму професійної діяльності, і визначає соціальні, культурні, професійні умови існування людини. Саме тому, честь учителя визначає функціонування культури суспільства в цілому і є фактором культурного становлення кожного учителя зокрема.

Як бачимо, вищерозглянуті функції розкривають роль честі у становленні професійної позиції учителя та визначають мотиви його професійної діяльності.

Роль функцій неоднозначна, рівень прояву кожної з них залежить від ряду факторів, від рівня сформованості знань, на основі яких і відбувається формування ціннісного ставлення. Разом з тим, функції, запропоновані дослідницею Л. Разбєгаєвою, допомогли нам розкрити складові досліджуваного феномену.

Зокрема, аналізуючи пізнавально-прогностичну функцію, ми розглядаємо образ власного «Я» на етапі становлення професійної честі учителя, який забезпечує реалізацію даної функції у структурі професійної діяльності.

Реалізацію регулятивно-нормативної функції в структурі професійної честі учителя забезпечує сприйняття, яке передбачає осмислення інформації, відображення об'єктивної реальності та орієнтацію в соціокультурній і професійній діяльності.

Розглядаючи сприйняття у структурі професійної честі учителя, ми виділяємо в ньому такі характеристики, як усвідомленість, осмислення. Очевидно, що в структурі професійної честі сприйняття тісно пов'язане з таким компонентом як оцінка, яка забезпечує реалізацію соціально-культурної функції.

Честь, як зазначалось раніше, носить не лише оціночний характер, але й визначається оцінкою людини з боку соціокультурного та професійного оточення. При цьому дана оцінка є зовнішньою по відношенню до честі, і не входить в її структуру. Компонентом честі є оцінка суб'єктом самого себе (самооцінка) і свого оточення (людей, подій, обставин). При чому самооцінка домінує у даному компоненті професійної честі. Оцінка ж учителем себе, свого значення для інших суб'єктів навчального процесу визначає характер майбутньої професійної діяльності.

Предметно-практична функція ціннісного ставлення допомагає виокремити в його структурі таку складову, як вибір, тобто, діяльність людини, що ґрунтується на особистісно-змістовому відношенні. Вибір стосується як визначення цілей та змісту професійної діяльності, так, і шляхів професійно-особистісного розвитку.

Доказовість, конструктивність, відповідальність, ми розглядаємо, як основні складові вибору у структурі професійної честі учителя. Вибір, так чи інакше, пов'язаний з професійним самовизначенням, виробленням вміння вирішувати життєві проблеми. Вибір – це елемент, частина неперервного процесу самовизначення.

Таким чином, прояви пізнавально-прогностичної, регулятивно-нормативної, соціально-культурної й предметно-практичної функцій є показниками сформованості, відповідно, таких складових честі, як образ власного «Я», сприйняття, оцінка та вибір, а евристична функція визначається узгодженістю цих компонентів, тобто, рівнем розвитку честі як цілісного утворення.

На основі аналізу функцій ціннісного ставлення, запропонованих Л. Разбєгаєвою, ми змоделювали структуру професійної честі учителя, у якій виокремили наступні компоненти: когнітивний, емоційно-ціннісний, діяльнісний.

Когнітивний компонент характеризується розумінням майбутніми учителями феномену професійної честі, уявлення про себе як людину честі; здатністю до усвідомлення та розуміння власних емоційних станів та інших людей, вміння їх розпізнавати та ідентифікувати, розуміти причини виникнення та вміти їх вербалізувати.

Когнітивний компонент професійної честі учителя, на наш погляд, витікає з усвідомлення своєї професійно-особистісної позиції, спрямованої на розуміння власне себе, своїх почуттів, досягненням бажаного взаєморозуміння з оточуючими. Даний компонент охоплює процеси формування, передачі інформації, з урахуванням ідей та пропозицій усіх учасників педагогічної взаємодії. Когнітивний компонент передбачає дії учителя з опорою на пізнавальні (когнітивні) здібності учнів.

Розвиток емоційно-ціннісного компонента передбачає актуалізацію в моральній самосвідомості майбутніх учителів суб'єктивної значущості, ціннісного ставлення до зазначених когнітивних утворень, перегляд ієрархії ціннісних орієнтацій та їх вдосконалення.

Емоційно-ціннісний компонент виявляється в показниках доброзичливості, емпатійності, здатності прийняття себе та інших, що характеризується проявами співчуття, співпереживання, адекватно сприймати власні дії, переживання, невдачі, усвідомлювати причини їх виникнення та запобігання.

Даний компонент визначається внутрішнім прийняттям змісту професійної діяльності майбутнім учителем, та виявляє необхідні емоційні переживання з боку учнів до соціокультурного середовища; відображає почуття суб'єктів педагогічної взаємодії, характеризує емоційну сферу учителя, його ставлення до обраної професії, до учнів, вказує на самооцінку та усвідомлення власних здібностей.

Діяльнісний компонент професійної честі передбачає прагнення майбутнього учителя бути прийнятим з боку інших людей, завоювати симпатію, повагу, підвищити свій авторитет, утвердитись в очах інших. Діяльнісний компонент характеризують почуття такту, здатність до керування власними емоційними станами та інших, любов до дітей; прояв співчуття, емпатії у процесі спілкування, вияв поваги, мотивів гуманної поведінки; прагнення принести користь іншим та суспільству у цілому; прагнення підтримувати в основному позитивний емоційний стан, зберігати спокій у стресових ситуаціях, зберігати здоровий глузд у ситуації виникнення психолого-педагогічного конфлікту, проявляти гнучкість мислення у вирішенні складних педагогічних завдань, вміти керувати власними емоціями.

Як бачимо, вище розглянуті компоненти визначають роль професійної честі учителя у встановленні його морально-етичної позиції, педагогічної діяльності і професійної поведінки.

Висновки... Здійснивши сутнісно-компонентний аналіз феномену «професійна честь», ми прийшли до висновку, що: це морально-етична категорія, в основі якої лежить ціннісне ставлення особистості до себе як до професіонала та визнання цього з боку суспільства; розуміння ролі особистісної активності розкривається через етимологію слова «професія»; усвідомлення особистістю своєї цінності як представника певної професійної групи базується на двох взаємопов'язаних складових: ціннісне ставлення до себе як професіонала (усвідомлення професійно-особистісної значимості) та ціннісне ставлення до колег по роботі; компонентами професійної честі є когнітивний, емоційно-ціннісний та діяльнісний; це результат розвитку всіх якостей особистості, в першу чергу, інтелектуальних та моральних.

Процес виховання професійної честі фахівця складний, суперечливий та обумовлений впливом внутрішніх і зовнішніх факторів, умов життя та професійної діяльності; це процес формування фахівця широкого профілю, здатного орієнтуватися в складних життєвих ситуаціях, який вміє вирішувати поставлені задачі та долати певні професійні труднощі.

Використана література:

1. Васянович Г.П. Педагогічна етика: Навчально-методичний посібник. / Г.П. Васянович – Львів : «Норма», 2005. – 344 с.
2. Борытко Н.М. Педагог в пространствах современного воспитания / Н.М. Борытко. – Монография. – Волгоград : Перемена, 2001. – 214 с.
3. Етика: Навч. посібник для вузів / Т.Г. Аболіна, В.В. Ефименко, О.М. Лінчук. – К. : Либідь, 1992. – 328 с.
4. Киричок В.А. Сутність і структура культури гідності молодших школярів / В.А. Киричок // Педагогічний вісник : науково-методичний журнал. – 2012. – № 3. – С.13-15.
5. Климов Е.А. Психология профессионала [Текст] / Е.А. Климов. – М. – Воронеж : МОДЭК, 1996. – 400 с.
6. Малахов В. Етика: Курс лекцій: Навч. посібник для вищ. навч. закл. / Віктор Малахов,; Ред. Світлана Головка (гол.), Тетяна Янголь. – 4-те вид.. – К.: Либідь, 2002. – 382 с.]
7. Рудась Н.К. Воспитание профессионального достоинства будущего учителя в процессе обучения дисциплинам предметной подготовки в вузе /Н.К. Рудась Автореф. дис. на соиск. учен. степ. к.п.н.: спец. (13.00.08) / Н.К. Рудась. [Волгогр. гос. пед. ун-т]. – Волгоград : 2003. – 23 с.
8. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І.К. Білодіда. — К. : Наукова думка, 1970-1980. – Т. 7. С.332.
9. Словарь русского языка [Текст]. В 4 т. Т. 1. А-Й / РАН, Ин-т лингвистических исследований; под ред. А.П. Евгеньевой. – 4-е изд. стер. – М. : Рус. яз., Полиграфресурсы, 1999. – 702 с.
10. Толковый словарь русского языка / под ред С. И. Ожегова. – М. : Советская энциклопедия, 1964. – 900 с.
11. Шнейдер Л.Б. Профессиональная идентичность: структура, генезис и условия становления: диссертация на соиск. уч. степ. докт. псих. наук / Л. Б. Шнейдер. – М., 2001. – 327 с.

Костащук О.И.

ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ ЧЕСТЬ КАК ВАЖНОЕ КАЧЕСТВО ЛИЧНОСТНО-ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ И ЕЕ СУЩЕСТВЕННО-КОМПОНЕНТНЫЙ АНАЛИЗ

В статье раскрыты проблемы воспитания профессиональной чести у студентов-будущих учителей. Проанализировано данный феномен через раскрытие содержания понятий «профессия», «профессиональная идентификация». На основе анализа функций ценностного отношения – подана структура профессиональной чести учителя, в которой выделены когнитивный, эмоционально-ценностный и деятельностный компоненты.

Ключевые слова: профессиональная честь, будущие учителя, профессиональная подготовка.

Kostaschuk O.

PROFESSIONAL HONOR AS AN IMPORTANT QUALITY OF PERSONAL AND PROFESSIONAL PREPARATION OF FUTURE TEACHERS AND ITS ESSENTIAL COMPONENT ANALYSIS

The article reveals problems of education professional honor students-future teachers. Analyzed this phenomenon through the revelation of the content of the concepts "profession", "professional identification". Based on the analysis of features of value relations - modelovani the structure of the professional honour of the teachers in which selected cognitive, emotional-valuable and activity components.

Key words: professional reputation, future teachers, professional trainings.

Подано до редакції 28.03.2016.

Рекомендовано до друку канд.пед.наук, доц. А.А.Предик

УДК 371.13:372.3

© 2016

Кочубей Т.Д., Кравчук Н.П.

ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОВІДНИХ ПРИНЦИПІВ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

У статті охарактеризовано дидактичні принципи навчання: науковості, ґрунтовності, гуманізації, систематичності та послідовності, природовідповідності, розвиваючого і виховного характеру навчання, свідомості та активності, зв'язок навчання з життям, з практикою, яких слід дотримуватись у процесі формування здоров'язбережувальної компетентності у майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. Дотримуючись даних принципів навчання процес формування здоров'язбережувальної компетентності у майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів буде ненав'язливим і у студентів усвідомлено формується готовність самостійно вирішувати питання, пов'язані з підтримкою, зміцненням та збереженням здоров'я.

Ключові слова: дидактичні принципи, здоров'язбережувальна компетентність, професійна підготовка, майбутні вихователі.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Нині спостерігаються тенденції удосконалення технологій збереження, зміцнення й формування здоров'я підростаючого покоління та їх ефективне впровадження в процес життєдіяльності кожної особистості через освіту. Метою освіти, відповідно до вимог сьогодення, є підготовка фахівців з новим типом мислення, здатних застосовувати здоров'язбережувальні технології на практиці та в особистій здоров'язбережувальній діяльності.